

MANIFEST

DISCRIMINAREA, IMPLICATIILE SALE SI CONSECINTELE ASUPRA SOCIETATII

Consideram acest adevar ca fiind de la sine inteles: toate fiintele umane, indiferent de rasa, culoare, sex si asa mai departe, sunt nascute cu drepturi egale in fata vietii.” (Ema Goldman)

Discriminarea se manifesta de cele mai multe ori atunci cand anumite caracteristici ale unei persoane (ex: culoare, sex, etc.) ajung sa genereze judecati morale despre respectivul individ. Unele dintre aceste caracteristici sunt innascute (ex: culoarea nu ti-o poti alege) iar unele dintre ele reprezinta consecinte ale politicilor inuste dintr-o societate care nu promoveaza egalitatea indivizilor in drepturi si sanse. De regula, atunci cand ceva ne deranjeaza tindem sa indepartam respectivul lucru, actiunea fiind de cele mai multe ori una spontana si aparent instinctiva. Insa, atunci cand vorbim despre discriminare si despre anumite categorii de persoane care sunt constant discriminate pe baza unor caracteristici dobandite sau innascute ar trebui sa luam in considerare mai multi factori:

- A. este nedrept sa facem judecati morale despre o persoana pe baza caracteristicilor innascute ale acesteia (culoare, etnie, orientare sexuala, dizabilitati, gen), sa o tratam cu mila/compasiune (ex: bietul de el) , sa promovam anumite automatisme de vocabular sau glume care perpetueaza sterotipuri (ex: esti murdar ca un tigan, arati ca un poponar, femeie proasta, etc.). Acesti oameni trebuie tratati ca toti ceilalti, trebuie acceptati asa cum sunt, trebuie incurajati pentru a putea participa la viata sociala si in nici un caz nu trebuie judecat sau marginalizati.

- B. este incorect si inuman a judeca anumite situatii si implicit anumite persoane sau grupuri fara a pune rationamentul intr-un context mai amplu care de cele mai multe ori se rezuma

la o insiruire de cauze, efecte si reactii. Unul dintre cele mai intalnite exemple de discriminare este cel al “tiganilor care fura”. Daca ar fi sa operationalizam aceasta stare de fapt am putea veni cu urmatoarele argumente:

- Intr-adevar unii rromi fura, insa nu toti cei care fura sunt rromi.

-trebuie sa luam in considerare faptul ca rromii nu dispun la ora actuala de drepturi reale in societatea romaneasca, neavand acces la educatie si informare, la servicii publice, la locuri de munca (cu mici exceptii ca de exemplu REBU unde majoritatea angajatilor sunt rromi, insa acest lucru nu poate fi considerat o politica integratoare ci mai degraba, una de segregare a unei etnii intr-un spatiu delimitat al pietei fortei de munca), etc. Toate acestea ii aduc de cele mai multe ori in situatia de a trai la marginea societatii, in saracie extrema. Iar faptul ca sunt discriminati reprezinta atat o cauza a situatiei lor actuale cat si o consecinta a neintelegerii acestui lant causal care perpetueaza inegalitatea si incalca principiile fundamentale ale drepturilor omului.¹

Din cauza discriminarii care aduce cu sine marginalizarea si segregarea anumite categorii de indivizi vizati de astfel de practici, societatea actuala perpetueaza inegalitatea in drepturi a oamenilor, judecandu-i si condamnanu-i pe cei carora nu le acorda nici macar sansa de a putea sa duca un trai decent.

Majoritatea politicilor integratoare care sunt promovate la ora actuala pe toate canalele media reprezinta doar o iluzie de suprafata care le este data oamenilor pentru a nu avea argumente si pentru a nu isi pune prea multe intrebari in legatura cu situatiile in care sesizeaza anumite acte discriminatorii. In realitate, majoritatea proiectelor se axeaza doar pe partea de cercetare, iar interventia sociala propriu zisa nu este realizata decat de catre anumite organizatii non-guvernamentale sau grupuri informale care nu au efectiv puterea si nu dispun de resursele necesare pentru a produce schimbari semnificative in starea de fapt a lucrurilor.

Astfel, atunci cand ne raportam la discriminare nu trebuie sa o consideram a fi numai o practica individuala (un individ/grup discrimineaza alt individ/grup) ci trebuie sa luam in considerare posibila existenta a unui intreg sistem de patternuri (educationale, locative,

¹ Nu ne propunem sa ne declaram mari sustinatori ai ‘teoriei’ drepturilor omului, insa tinem sa amintim faptul ca in 1994 Romania a semnat Conventia Europeana a Drepturilor Omului. Multe dintre drepturile mentionate in acest document sunt incalcate sistematic in societatea romaneasca actuala, iar sistemul de conducere nu face eforturi in a remedia situatia...

profesionale, economice, culturale, mediatică, etc.) al caror efect este perpetuarea și menținerea puterii, influenței și bunăstării unui anumit grup în detrimentul altora. Astfel de practici discriminatorii își au originile în modul de funcționare al unor forțe sociale ce stau în fruntea multora dintre societăți și pot fi încadrate sub titulatura de discriminare instituțională. Acestea sunt adesea mai puțin vizibile și condamnate de către societatea civilă decât practicile discriminatorii individuale. Deși folosesc metode mult mai subtile decât indivizii singurari, instituțiile discriminatorii au efecte mult mai distructive pentru umanitate.

TIPOLOGIA DISCRIMINĂRII

În momentul de față, în România se practică multe tipuri de discriminare care corespund marginalizării anumitor grupuri sociale, pe criterii sociale, economice, etnice/rasiale, de gen, orientare sexuală, etc.

Ne propunem ca în paginile următoare să vă oferim o viziune de ansamblu corespunzătoare cu modul în care este percepută această discriminare, urmând ca fiecare dintre noi să reflecte asupra acestor informații. Ele reprezintă doar un punct de plecare pentru cei care sunt interesați de fenomenul discriminării, urmând ca acțiunea propriu-zisă să rămână la latitudinea fiecăruia dintre noi.

1. Discriminarea pe criteriul săraciei

Saracia reprezintă cea mai dură formă de violență (Mahatma Ghandi)

Saracia este adesea atât o cauză, cât și o consecință a încălcării drepturilor omului. Negarea unor drepturi fundamentale îngreunează participarea celor săraci pe piețele forței de

munca si accesul lor la servicii si resurse de baza. In multe societati, saracii nu se pot bucura de dreptul la educatie, sanatate si locuinta, pentru simplul fapt ca nu isi permit accesarea unor astfel de servicii. De cele mai multe ori, aceasta impiedica participarea celor saraci la viata publica si la libera exprimare, subminindu-le capacitatea de a influenta politicile care ii afecteaza si de a cauta solutii impotriva nedreptatilor. Prin urmare, saracia si excluderea genereaza discriminare, acces inegal la resurse si oportunitati precum si stigmatizare sociala si culturala.

In general, saracia este perceputa fie ca o conditie regretabila, dar accidentala, fie ca o consecinta inevitabila a unor decizii si evenimente care se petrec in alte diverse contexte sociale, politice sau economice. De cele mai multe ori insa, saracia este considerata drept responsabilitatea exclusiva a celor care sufera de pe urma ei, fapt care contribuie la inchiderea tuturor canalelor de intelegere aprofundata a cauzelor, esentei si semnificatiei fenomenului.

Cauzele care ii aduc pe indivizi in starea de saracie (ex: razboaie, economia/politica statelor de care apartin si care genereaza abuzuri ale puterii in absenta unor politici sociale eficiente, caastrofe naturale, lipsa accesului la educatie/locuri de munca, dizabilitati, materialismul economic, competitia in absenta cooperarii, etc.) reprezinta de cele mai multe ori factori exteriori individului si asupra carora el nu poate actiona direct. De aceea, se genereaza un set de practici inegalitare si discriminatorii care functioneaza dupa principiul reactiei in lant.

Despre saracie ar fi multe de spus. Insa vom lasa statisticile sa vorbeasca de la sine, sperand ca am ridicat anumite semne de intrebare si ca am reusit sa aratam complexitatea situatiei.

Exista 6.5 miliarde de oameni pe glob (1 miliard traiesc in tarile dezvoltate, iar restul de 5.5 miliarde in tarile aflate in curs de dezvoltate sau in tarile subdezvoltate)

Exista cca 21.5 milioane de oameni care traiesc in Romania

3 miliarde de oameni din lume traiesc cu mai putin de 2\$/zi

1/4 din romani traiesc cu mai putin de 1\$/zi

45% dintre romani se incadreaza in limitele pragului de saracie (stabilite la nivel mondial)

12% dintre romani traiesc in saracie extrema

Ex : Consecinte ale malnutritiei

Lipsa alimentatiei necesare reprezinta principala cauza a mortalitatii pe glob

Anual cca 11 milioane de copii cu varste mai mici de 5 ani mor pe glob, dintre care cca 55% din cauza malnutritiei

2. Discriminarea pe criterii de orientare sexuala

In esenta, homosexualitatea este la fel de limitativa ca si heterosexualitatea: ideal ar fi sa fi capabil sa iubesti un barbat sau o femeie, oricare finta umana, fara a avea sentimente de frica, constrangere sau obligatie (Simone de Beauvoir)

Orientarea sexuala reprezinta una dintre multele caracteristici ale fiintelor umane, insa foarte multe persoane care au o orientare sexuala diferita de cea exclusiv heterosexuala sunt tinta unor atacuri discriminatorii in viata de zi cu zi. Desi nu mai sunt incriminate penal din anul 2000, cuplurile homosexuale nu dispun de drepturi si sunt considerate ca fiind ‘anormale’ de catre multi oameni. De cele mai multe ori persoanele cu o orientare sexuala diferita (LGBT²) sunt judecate in baza acestui fapt, fiind injosite si considerate a aduce prejudicii morale celorlalti. In aceasta situatie, orientarea sociala de tip LGBT este considerata a fi o boala, iar persoanele vizate sunt excluse din societate prin orice mijloace.

In acest context, acceptarea diversitatii si respectarea drepturilor persoanelor cu o orientare sexuala aparte raman doar niste forme fara fond sau niste idei fara substrat in realitate. Acelor persoane le sunt incalcate in repetate randuri drepturile, iar faptul ca si ei sunt oameni ca si noi ceilalti tinde sa fie de cele mai multe ori ignorat.

² Lesbian-Gay-Bisexual-Transexual

In societatea romaneasca actuala care pretinde ca pune bazele unei democratii reale, cuplurile gay sunt invizibile pe strazile marilor orase, iar organizatiile extremiste de dreapta ies in strada avand sustinerea Bisericii Ortodoxe Romane si fluturand pancarte cu mesaje gen “poponarii nu ajung in rai”si “nu vrem un neam de poponari” promovand astfel homofobia si xenofobia, ascunzandu-se in spatele conceptului de “normalitate”. Prin implicarea bisericii in astfel de initiative, multi oameni sunt pacaliti si ajung sa sustina astfel de demersuri, fara a-si da seama ca, tocmai prin aceste actiuni biserica isi arata o noua fata care nu promoveaza nici pe departe iubirea de aproape ci ura fata de oamenii care sunt diferiti, desi tot oameni si apropiati ai nostri sunt si raman.

3. **Discriminarea pe criterii etnice si rasiale**

Rasismul este cea mai grava amenintare adresata unui om de catre alt om – un maxim de ura cu un minim de motivatie. (A.J. Heschel)

Discriminarea si persecutarea indivizilor pe baza apartenentei etnice sau rasiale reprezinta violari ale principiilor fundamentale pe care este cladita umanitatea. Discriminarea rasiala poate imbraca diverse forme, de la cele mai brutale -precum genocidul (ex: holocaustul) si apartheidul (politica oficiala de segregare ce implica discriminarea legala, politica si economica a persoanelor de culoare – practicata in Africa de Sud) – si pana la forme subtile care ii impiedica pe indivizi apartinand anumitor rase sau etnii sa beneficieze de drepturi civile, politice, economice, sociale si culturale, in masura egala cu celelalte grupuri din societate.

Discriminarea rasiala duce la aparitia atitudinilor rasiste care se concretizeaza in credinta conform careia membrii unui anumit grup rasial sau etnic sunt superiori sau inferiri altor grupuri. Avand atat o forma structurala cat si una ideologica, acest sistem de dominanta a unui anumit grup cuprinde structuri politice, economice si socio-culturale ale inegalitatii. Totodata sunt implicate procese si practici de excludiune, opresiune si marginalizare, precum si stereotipuri si simboluri, care sa sustina respectivele structuri si procese.

În cazul României, discriminarea rasială cuprinde mai multe paliere, orientându-se pe de o parte asupra persoanelor de etnie romă și pe de altă parte asupra persoanelor cu o culoare sau înfățișare diferită de cea “majoritară” (ex: negrii, asiatici, arabi, etc...)

Conflictele naționaliste dintre români și maghiari, sau prejudeciile rasiste orientate către populația de culoare (fără a ține cont nici măcar de faptul că mulți dintre aceștia sunt născuți în aceeași țară cu cei care îi discriminează) reprezintă doar câteva dintre variatele exemple de discriminare din societatea românească, pe care nu le vom detalia acum.

Situația populației romă nu s-a schimbat în ciuda numeroaselor programe derulate de către organizații guvernamentale și non-guvernamentale care vizează integrarea socială și economică a acestora. Deși formează un grup etnic eterogen din punct de vedere cultural, românii din România au în comun probleme importante legate de nivelul scăzut de trai, accesul redus la bunuri și servicii publice (ex: sănătate), instabilitate economică datorată închiderii accesului către educație și locuri de muncă, condiții de locuire precare, lipsa accesului la participarea politică activă (formală și informală), lipsa actelor de identitate, etc; toate aceste stări sunt puternic intercorelate devenind cauze și efecte pentru noi și noi baze ale marginalizării populației de etnie romă. La acestea se adaugă și tradiția romilor care nu este acceptată și recunoscută de către societatea românească. Nefiind în măsură să putem aplica jucăți de valoare asupra acestei culturi ne rezumăm doar la a ne axa pe problemele care pot fi rezolvate prin abolirea discriminării nejustificate față de romi, pe criterii care nu au legătură directă cu cultura la care unii dintre ei aderă.

Discriminarea etnică și rasială poate capta înfățișări absurde, mai ales în cazul manifestării atitudinilor xenofobe (frica de străini, manifestată prin ostilitate, respingere sau violență îndreptată spre un anumit grup). În România, atitudinile xenofobe ating cote alarmante în ceea ce privește populația romă, ca fiind străină în propria țară, indiferent de numărul generațiilor anterioare care au trăit pe același teritoriu sau al actelor de cetățenie pe care unii dintre ei le dețin.

Programele guvernamentale împotriva discriminării finanțate din fondurile europene nu pot influența mentalitatea colectivă a etniei dominante, atâta timp cât discursul clasei politice rămâne îmbibată cu prejudecăți etnice și rasiale (este suficient să amintim replicile șefului statului în legătură cu “armeanul bun” sau “tiganca imputată”), iar efectul educativ al acestora pentru noile

generatii este minimalizat in cele mai multe cazuri de reticenta sau apatia cadrelor didactice fata de initiativele de incluziune sociala a celor defavorizati. Mai mult decat atat, putem descoperi in programele guvernamentale noi 'adevaruri' care deculpabilizeaza subtil institutiile politice si religioase : *discriminarea romilor se invata ACASA. cunoaste-i inainte sa-i judeci* - ne spune spotul publicitar de la tv si bannerul de la metrou, altfel spus - intoleranta se naste in familie, in camin , iar statul si biserica vin in *ajutorul nostru* suplinind acest gol printr-o pedagogie morala armonizatoare.

Nu putem combate ura fara a identifica sursele ei : responsabilitatea pentru mentinerea dezbinarii si intolerantei revine in primul rand clasei dominante alcatuite din politicieni si oameni de afaceri (binecuvintati fiind de fetele bisericesti), cei care iau deciziile si care sunt interesati direct de marginalizarea si diabolizarea grupurilor etnice minoritare - in joc sunt fie profitul, fie capitalul electoral. De aceea , o lume cu adevarat multiculturala si libera de ura este posibila doar prin initiativele antirasiste venite de jos in sus, de la persoane si grupuri din afara jocului politic.

4. Discriminarea persoanelor cu dizabilitati

Dizabilitatea este doar o chestiune de perceptie. Fiecare om poate face anumite lucruri pe care altii nu le pot face...

Discriminarea persoanelor cu diferite handicapuri se poate manifesta in mod direct prin: limitarea sanselor egale de a participa la viata publica, limitarea posibilitatilor de a avea o viata sociala obisnuita, imposibilitatea de a se angaja si a-si castiga existenta, imposibilitatea de a avea acces la anumite institutii sau utilitati care intervin in viata de zi cu zi. Mai dureroasa insa, este acea discriminare subtila, pe care majoritatea oamenilor care nu sufera de nici un handicap nu o constientizeaza, ci dimpotriva o genereaza si o perpetueaza prin standardele si normele pe care direct/indirect sau intentionat/neintentionat le impun asupra tuturor celorlalti.

O asemenea discriminare se regaseste spre exemplu in 'etichetele' atribuite acestor persoane. Termenii folositi pentru a le identifica nevoile sunt in sine discriminatorii deoarece de exemplu prin insasi termenul de „dizabilitate”, analizat etimologic, li se neaga absolut orice fel de abilitate. Aceasta falsa negare are un impact deosebit asupra identitatii si demnitatii individului. O alta terminologie interpretabila este cea a „handicapului”, o persoana nu poate fi in sine

„handicapata”. Handicapul nu este altceva decăt o stare consecutivă deficienței cu care persoana s-a născut sau pe care a dobândit-o. Societatea naște „handicapul” prin normele impuse, norme construite de o majoritate care dictează o anumită stare de „normalitate”.

Negarea anumitor drepturi fundamentale cum ar fi dreptul la o educație adaptată în funcție de „diferențele abilități”, accesul la o îngrijire medicală adecvată, posibilitatea de a învăța o meserie în concordanță cu abilitățile individuale și posibilitatea de a-și câștiga propria existență, dreptul de a își exprima sexualitatea³, etc. Toate aceste aspecte reprezintă acte discriminatorii, iar privite în ansamblu au un impact deosebit asupra individului și dezvoltării sale armonioase.

Persoanele cu dizabilități sunt excluse de la viața socială (plimbandu-se doar între locuința și instituții specializate), fiindu-le adesea îngradit dreptul de a intra în contact cu un mediu care i-ar putea face să simtă realitatea care îi înconjoară.

În acest context, nu este de mirare faptul că persoanele cu handicap sunt foarte puțin vizibile în societate, neavând susținere pentru a-și putea dezvolta abilitățile civice și pentru a putea participa în diferite moduri la luarea anumitor decizii care le influențează prezentul și viitorul.

5. Discriminarea pe criterii de gen/sex

Doar pentru că sunt femeie trebuie să fac eforturi majore pentru a reuși în viață. Dacă dau gres, nu vor spune “nu a avut abilitățile necesare pentru a reuși” ci “femeile nu au abilitățile necesare pentru a reuși” (Clare Boothe Luce)

Discriminarea pe criterii de sex/gen se manifestă cel mai vizibil în viața publică pe piața muncii. Discriminarea pe care o persoană o poate întâmpina la angajare ar fi de exemplu refuzul unui anumit post pe motivul apartenenței la un anumit sex, imposibilitatea sau limitarea șanselor de promovare și avansare, hărțuirea sexuală și/sau șantajul prin hărțuire sexuală.

³ Sexualitatea nu se limitează la raporturi sexuale, ci este un concept deosebit de complex care implică dimensiuni ce se referă la raportarea față de sexul opus, față de același gen, relaționarea cu acestea și aprecierea acestora, imaginea și stima de sine, atitudini și sentimente de prietenie, dragoste și respect, constientizarea schemei corporale și identitatea corporală etc. Ea reprezintă în același timp o latură și o ipostază cât se poate de naturală a oricărei ființe umane.

In sistemul educational o persoana se poate lovi de excluderea sau limitarea accesului la anumite programe educationale, aprecieri (hetero-)sexiste si sanctionari consecutive ale acestor aprecieri din partea profesorilor, hartuire sexuala si/sau santaj prin hartuire sexuala.

Alte impedimente pe care le poate intalni o persoana in viata sociala ar putea fi imprumuturile bancare si creditele sau cumpararea/inchirierea unei locuinte, datorita sexului persoanei, cu atat mai mult cu cat respectiva persoana este necasatorita sau are un statut marital incert. Standardele si normele societatii patriarhale incearca sa ne demonstreze ca o femeie necasatorita are implicit o situatie financiara vulnerabila, provenita din incapacitatea de a se intretine singura si de a avea un statut social-economic stabil.

O altfel de discriminare care nu este la fel de usor de perceput si blamat, deoarece nu se petrece intr-o institutie publica ci intr-o institutie domestica – si anume familia, aspect ce ii confera o nuanta de intangibilitate, este acea discriminare pe care o cunoaste femeia in viata domestica. Opresiunea secundara, adica cea care se deruleaza in viata privata se manifesta prin persecutii verbale, morale si fizice si/sau exploatare, promovate de practicile si standardele familiei traditionale-patriarhale, care isi gasesc originea si inerenta ,la randul lor, in canoanele religioase. Violenta domestica, care de cele mai multe ori se manifesta ca metoda punitiva, este cea mai grava si agresiva forma a discriminarii din viata domestica.

In societatea romaneasca actuala femeile sufera cel mai adesea de pe urma violentei directe si indirecte careia ii cad victima involuntar, de cele mai multe ori agresorii fiind persoane sex opus. Insa trebuie sa luam in considerare faptul ca o mare contributie la perpetuarea situatiei existente o au atat mass-media (ex: publicatiile in care femeia este prezentata ca o marfa de divertisment si nu ca o fiinta umana) cat si diferitele institutii care promoveaza inegalitatea sanselor dintre femei si barbati. In acest context, miscarile feministe sunt binevenite oferind accesul la informatii care contribuie la constientizarea unor aspecte si la diminuarea discriminarii impotriva femeilor. Singura greseala care poate fi sesizata in cadrul anumitor miscari feministe este data de tendinta de a cadea in extrema, considerand femeile ca fiind superioare barbatilor sau a izolandu-se fata de cei de sex opus. Consideram ca intr-o societate in care diversitatea este promovata, femeile si barbatii ar trebui sa dispuna de drepturi si sanse egale pentru a se putea dezvolta ca indivizi si pentru a putea interactiona intr-un mod armonios.

6. Discriminarea pe criteriul varstei

Age is an issue of mind over matter. If you don't mind, it doesn't matter. (Mark Twain)

Discriminarea pe baza de varsta presupune discriminarea unui persoane sau a unui grup de persoane care apartine unui anumit segment de varsta prin folosirea stereotipurilor ce perpetueaza prejudecati. Desi, din punct de vedere al efectelor directe si usor vizibile, am putea afirma ca batranii (persoanele de varsta a 3-a) reprezinta cea mai discriminata categorie, trebuie sa luam in considerare si tinerii.

In prezent, tinerii si copiii sunt discriminati in principal prin faptul ca acestora le sunt adesea ignorate ideile si initiativele sub pretextul varstei asociate cu imaturitatea. Acestra le este adesea impus (in interiorul familiei sau prin educatia formala) un anumit tipar comportamental care, cel mai adesea, are efecte negative asupra construirii personalitatii tinerilor si asupra modului in care acestia simt ca ar trebui sa se raporteze la propria existenta.

De cele mai multe ori copiilor si tinerilor le este asociat stereotipul imaturitatii iar batranilor cel al incapacitatilor fizice si mentale.

In cazul batranilor, frica de moarte a anumitor oameni este adesea asociata cu frica de imbatranire si tinde sa fie instinctiv reprimata in detrimentul celor care se incadreaza in aceasta categorie. Astfel, persoanele varstnice ajung sa fie scoase din societate, pierzandu-si multe dintre drepturile de care au beneficiat, fapt care le insufla acestora sentimentul inutilitatii in paralel cu cel al izolarii de societatea in care traiesc. Ca si in cazul copiilor si tinerilor, ideile varstnicilor nu sunt luate in seama si sustinute pe motive ce invoca senilitatea si lipsa de judecata. De cele mai multe ori este ignorata premisa unei experiente de viata mult mai vaste sau a cunostintelor de care acestia dispun, tocmai ca avantaj al varstei inaintate.

De cele mai multe ori se pierde din vedere faptul ca, pe de o parte copiii si tinerii pot actiona in virtutea unor premise mult mai apropiate de ceea ce ar insemna "natura umana", mai ales daca tinem cont de faptul ca acestia nu sunt atat de 'contaminati' cu informatia dogmatica si ideologica careia ii cad victima multi dintre adulti. Pe de alta parte, in procesul de formare, tinerii ridica multe intrebari existentiale, carora au mult mai mult timp si spatiu sa le gaseasca raspunsuri decat adultii care sunt deja prizonierii unor noi etape (ex: familia, munca, banii, etc.) ce le limiteaza accesul la momente de introspectie si cautare.

In ceea ce ii priveste pe varstici, acestia beneficiaza de o experienta de viata mult mai ampla si complexa, traindu-si viata in mai multe etape si in mai multe regimuri de organizarea socio-politica a societatii. Acestia sunt mult mai capabili sa faca anumite comparatii si analogii, judecand totul in baza unei ratiuni fundamentate pe experiente personale reale.

In societatea actuala multi tineri sunt discriminati atat involuntar, in sanul familiei, fiind siliti sa se supuna dorintelor si asteptarilor parintilor (fapt ce le ingradeste liberul arbitru), cat si in cadrul anumitor institutii (ex: educatie) care creaza un set de premise si sisteme in fata carora se cere ascultare si supunere neconditionata. Batranilor le este ingradita participarea la viata sociala (acces la locuri de munca, slaba sustinere a initiativelor de orice fel, etc.) simultan cu precaritatea stabilitatii economice fapt care are efecte din cele mai grave.⁴

In aceste conditii, atat tinerii cat si batranii devin prizonierii unor sisteme inchise si manipulative din care vor putea iesi doar odata cu varsta (cand personalitatea lor va purta deja pecetea anilor anteriori) sau odata cu moartea (traind ultima perioada a vietii in izolare si cu frustrantul sentiment al inutilitatii).

7. Discriminarea bolnavilor

Nu te poti considera tu ca fiind cel sanatos din moment ce ai reusit atat de bine sa te adaptezi unei societati bolnave. (Jiddu Krishnamurti)

Discriminarea împiedică persoanele care sufera de boli grave, incurabile sau transmisibile (hiv/sida, hepatita B, cancer,etc) să trăiască o viață normală în societate, obligandu-le de cele mai multe ori să își ascundă diagnosticul. Totodată, stigmatul unei boli incurabile perpetuează o teamă nejustificată față de acest subiect, față de informare sau față de testare, iar discriminarea poate determina sau forța persoanele in cauza să adopte comportamente destructive.

Datorita lipsei de informare si a fricii (care uneori nu e intemeiata), multi dintre cei care sufera de boli incurabile sunt marginalizati si discriminati, petrecandu-si viata la marginea unei societati

⁴ Aici pot aparea toate efectele mentionate anterior, in capitolul despre saracie

care vede in ei o amenintare pentru ceilalti. De cele mai multe ori se pierde din vedere ideea ca acestia sunt oameni ca si noi ceilalti, iar faptul ca sufera de o boala incurabila ar trebui sa reprezinte mai degraba un motiv pentru a ii incuraja sa participe la viata sociala si sa sa poata simti utili din toate punctele de vedere. In realitate insa, acestia ajung sa fie stigmatizati, prin ingradirea accesului la educatie, servicii publice de asistenta medicala si psihiatrie, acces pe piata fortei de munca, etc. Totodata, in astfel de situatii, principiul confidentialitatii este de cele mai multe ori incalcat. Cel mai dureros lucru insa, este dat de indepartarea celorlalti oameni, fapt ce pentru persoana bolnava poate avea efecte mult mai grave care se resimt intr-un mod mult mai dezastruos decat boala insasi.

Exemplu: conform statisticilor Comisiei Naționale de Luptă Anti SIDA, Institutul de Boli infecțioase „Prof. Dr. Matei Balș” în decembrie 2006 în România se înregistrau un număr de 11.906 de persoane care trăiesc cu HIV/SIDA. Dintre aceștia trei sferturi sunt copii. Acestea sunt numai cazurile depistate, specialistii considerand ca fiecarui caz depistat ii corespund alte 10-15 cazuri nedepistate sau neinregistrate.

C. EXEMPLE DE CAMPANII CARE PERPETUEAZA DISCRIMINAREA

Atitudinile discriminatorii se nasc si din stimularea sentimentelor nationale, dar mai ales din manipularea sensibilitatii tinerilor fata de anumite atrocitati ale istoriei si cautarea tapilor ispasitori.

Campania : Basarabia Pamant Romanesc

Departa de a-si propune o educatie pentru libertate, campania *Basarabia-Pamant Romanesc* aduce in discutie drepturile unei singure etnii : a romanilor si doar a romanilor, opunind expansiunii politice rusesti si dictaturii politiste a lui Voronin - o idee nationala, visul Romaniei Mari, revendicand teritoriile pierdute de statul roman de-a lungul istoriei. In pofida neinregimentarii politice declarate a voluntarilor sai , motivatia acestei campanii nu poate fi decat una politica, atata timp cat ea este gandita in termeni geopolitici (***Pamant Romanesc***), iar discursul nationalist si obsesia romanismului intens perpetuata nu pot starni, in mod normal,

decat repulsia *ne-romanilor* din Republica Moldova. Lupta anticolonialista perfect legitima a basarabenilor, degenereaza, prin aceasta campanie, intr-o euforie nationalista, manifestata printr-un dispret colectiv al adeptilor sai fata de cetatenii rusi/ucrainieni.

Este adevarat ca basarabeni au avut de suferit enorm de pe urma regimului sovetic represiv, iar multi si-au pierdut viata rezistand terorii staliniste . Desi in '90, odata cu destramarea imperiului, lanturile servilismului si a umilintei fata de fratele mai mare pareau sa se rupa pentru totdeauna - astazi cei ce vorbesc limba romana la Chisinau si refuza politica de moldovenizare a guvernului Voronin sunt in continuare marginalizati, declarati "minoritate nationala", iar copiii din Transnistria le este negat dreptul la educatia pe care si-o doresc.

Trebuie sa fim si suntem revoltati impotriva jugului caruia suntem supusi de aproape un secol, trebuie sa ne recastigam demnitatea, dar nu prin cautarea tapilor ispasitori printre oamenii ca noi, caci nu ei sunt cei responsabili de atrocitatile la care au fos supusi bunicii nostri. Atata timp cat vom ramane prizonieri ai ideilor nationale, conflictele inter-etnice vor contiua sa ne macine, iar elitele politice vor duce mereu razboaie din banii nostri si cu pretul vietilor noastre. Convietuirea tuturor basarabenilor in libertate, indiferent de etnie, este posibila doar prin refuzul nationalismului romanesc, a colonialismului rusesc si totalitarismului politist moldovenesc.(anonim)